

Roman o bereketu jedne dove¹

Kemal Ljevaković, *Blago blagoslova*, JU Opća biblioteka Tešanj, Tešanj, 2018. 255 str.

*Da Bog da vaše bilo sve do
Trebačke rijeke.*

Nakon proznih (*Rat-rane moje duše*, 2005), monografskih (*Od Trebića do Trepča*, 2006; *100 godina škole u Tešanjci 1909–2009*, 2009), leksikografskih (*Rječnik tešanskog kraja – prilog leksikografiji bosanskog jezika*, 2014), publicističkih (*Drum: jučar, danas, sutra*, 2010) i pjesničkih ostvarenja visokih umjetničkih kvaliteta (*Siddik*, 2011; *Aleja bijelih duša*, 2012; *Samrt-na svitanja*, 2016), Kemal Ljevaković, tešanski pjesnik i pisac, okušao se i na romanesknom planu. Godine 2018. u Tešnju mu je objavljen roman prvi-jenac pod sugestivnim i simboličnim naslovom *Blago blagoslova*. Na kraju romana donesen je rječnik manje poznatih riječi, s početnom napomenom da su neke riječi navedene u obliku u kojem su se upotrebljavale u narodnom govoru prostora i vremena iz kojeg roman progovara. Nakon toga, slijede dvije pozitivne recenzije: Hakije Ahmetage i Ramiza Brkića, te, na posljednjoj stranici, bilješka o autoru. Izdavač romana je JU Opća biblioteka Tešanj. Valja istaći da je za svoj dosadašnji lirsko-prozni rad Kemal Ljevaković dobio prestižne domaće i međunarodne nagrade (Italija 2018).

¹ Tekst prezentiran na promociji romana u Tešnju 23. marta 2019. u Općoj biblioteci Tešanj.

Piščev Predgovor

Pisati o romanu *Blago blagoslova* nije teško – zato što mu prethodi predgovor samoga pisca romana, ali je zbog toga i više izazovno. Ovo oneobičavanje autorskog postupka u romanesknom djelu, zapravo, više i nije oneobičavanje budući da književna umjetnost postmoderne daje i piscu *pravo* da komentira svoje djelo. “Piščevo komentiranje vlastitog djela funkcionira kao neka vrsta uvoda u sveobuhvatnu analizu toga djela; takvim se komentarom lakše i uspješnije ulazi u tkivo značenjskih i, u najširem smislu, stilskih nijansi djela, što vodi njegovom boljem razumijevanju; a što je bolje razumijevanje djela, intenzivniji je njegov doživljaj” (Džemaludin Latić, “Predgovor” u: *Ja sam tavus ašikane*, Sarajevo, 2003, 6).

Pa šta nam pisac u svome Predgovoru *Blagu blagoslova* donosi u smislu njegovog boljeg razumijevanja i doživljavanja? Donosi nam, u najkraćem, sljedeće:

– *Blago blagoslova* je roman o jednom blagoslovu, odnosno o **mahali Zlatići u dva vremena**: jedno je davno prošlo vrijeme, kojeg svjedoče legende, artefakti, nekropole stećaka, neispricane kamene priče i žrtvenici, kužna i svatovska groblja, i neznani mezari; i drugo je neko sadašnje vrijeme, a ustvari je i ono prošlo, kojeg svjedoče ljudi mahale od njenog blagoslova do svojevrsnog bizarnog predskazanja o njenom nestajanju (5).

– Pripovijedanja teku lančanim vidom vezivanje jedne priče na drugu, i to na način da se u retrospekciji slijedi jedna **pripovjedačka hronologija**, pa roman svojom naracijom ponire u slijed djedovog pripovijedanja pradjedovih priča (5–6).

– Ovo je tematski gledano **rodopis** u kojem međusobna komunikacija svih priča teče preko mahale Zlatića i sudbina njenih ljudi (6).

– Autorska pripovjedačka forma je skrivena u čukununu hadži Šeće Ljevakovića, koji je nadimenovan Šećko, pa je to dijelom **romansirana biografija** (6).

– U pripovijedanju tematike romana i modeliranju likova stav

pripovjedača je **realističan** i samo na momente sentimentaln. Radi se o **stvarnim likovima** i njihovim imenima i **istinitim događajima** i historijskim činjenicama i podacima; u romanu je **isripovijedan stvarni život** u jednom prostoru. Ovo je jedna živopisna, realistična i raznolika životna šara jedne zajednice u kojoj se ogleda život iz minulih vremena (6–7).

– U romanu je dato značajno težište na lik u smislu većeg **otkrivanja čovjekovog unutarjnog svijeta**, borbi sa samim sobom, promišljanju o sebi, traganju za životnim smislovima, o svijetu ovom i budućem, i svemoćnim svodovima Božijih duga (7).

Boldiranje u ovim piščevim predgovornim navodima su moja, i ona nas informativno i vjerno uvode u predvorje romanesknog toka romana, odnosno njegovog dubljeg razumijevanja i intenzivnijeg doživljavanja. No, piščev predgovor jeste njegov ili *samo njegov*; on je tek prvi ili uvodno korak u čitanje teksta, jer čitalački čin je, da parafraziram jednu sentencu Midhata Begića (u. 1983), *kao otiskivanja niz rijeku*, i u tom *otiskivanju*, dakako, dometi su različiti, stanja drukčija, koncepcije i predodžbe diferencirane.

Otiskivanje niz rijeku

Svoje čitalačko otiskivanje započinjem predstavljanjem formalne romaneskne strukture romana ili nivoa njegove fabule, koju sačinjavaju četiri dijela: prvi dio – zasijane duše (11–64); drugi dio – neznan greb do greba (65–78); treći dio – sjemenke blagoslova (79–200); četvrti dio – inkarnacije i počasti (201–234). Spomenuti dijelovi opet se dijele na poglavlja označena rimskim brojevima, kojih je ukupno trideset i tri.

Fabulativni tok *Blaga blagoslova* započinje s 1719. godinom, jednim iznenadnim i čudesnim događajem: hadži Šećo – “otac” Ljevakovića s kojim započinje njihov (njegov) *blagoslov*: “Da Bog da vaše bilo sve do Trebačke rijeke” – navedene godine je “otišao na hadž sa kojeg se nije vratio, ni živ ni mrtav”, a završava krajem XX. stoljeća naracijom o posljednjem

ratu protiv Bosne i Bošnjaka, agresijom u periodu 1992-1995. U tom širokom vremenskom luku mnoštvo je priča o mahali Zlatića, Ljevakovićima, njihovom nastanku i povijesnom hodu, neobičnim, čudesnim i mističnim pojedinačnim ljudskim sudbinama, a koje pripovijeda Šećko, glavni Ljevakovićev narator, čukunuk hadži Šeće. Centralno mjesto u tom hodu zauzima jedan ženski lik – Zlatija, nana Šećke, uzor majka u odgajanju sinova i borbi za život na pošten i dostojanstven način, središnja ličnost Zlatića, od koje oni potiču i po kojoj je mahala dobila ime, i posredstvom koje je potekao hadži Šećin *blagoslov* i došao do svoga ostvarenja.

Poetiziranje proznog teksta

Gore spomenuti naslovi dijelova romana *Blago blagoslova* su čista poezija, kodirani jezik čiji kodovi ili šifre se skrivaju, odnosno počivaju u proznom tekstu koji slijedi, ili se, pak, oni navješćuju, slute i čute. I kao da raskrivaju zagonetni naslov samoga romana, kao da raskrivaju onaj *blagoslov*. Poetiziranje proznog teksta ili njegova *oliričnost* nije samo udjenuta u naslove poglavlja Kemalovog romana, već ono struji ili kip(t) i poput gejzira čitavim romanom. I tu nam se romansijer Ljevaković pomalja (i) kao pjesnik Ljevaković. Drugim riječima, Ljevakovićev poetski doživljaj stvarnosti je intenzivan i inspirativno pretočen u romanesknu prozu. Naravno, ovaj umjetnički postupak ili romaneskna strategija nije nikakva novina, već odavno etablirani književnoumjetnički postupak.

Jezička raskoš

Još jedna karakteristika Ljevakovićeva romana je očigledna – stilski postupak i jezička raskoš. Ljevakovićev bosanski jednostavno plijeni svojom stilogenošću, spontanošću, odnjegovanošću, lepršavosti. Njegova arhaičnost daje mu ton posebnosti, uzvišenosti, novog *blagoslova* kao i onog o kojem zbori. Bosanski jezik Ljevakovićevih naratora pomalja se kao sehara bosanskog kućišta (hiže),

duha i čuvar identiteta: rodoslovnog, jezičkog, lokalnog, vjerskog, nacionalnog. Evo jednog primjera s početka Ljevakovićeva romana: “Bože mili! Po cijeli dan, merajama djeca graje. Krpenjače se kroz male golove protjeruju. Djevojčice školu klipačama crtaju, te škrlju na jednoj nozi iz razreda u razred ‘krivdom-pravdom’ istjeruju. Drugi su, opet, sepetiče preli. Neki su šudlom, palom i klisom il’ klike-rom bitku bili. Dok pišća i roguša se čuju, ‘eberečke, ebertuna, eberkoga čete’, ko sad da je, u ušima odjekuju. Ovdje se pićulinilo...”

Stoga, *Blago blagoslova* je oda i pohvala bosanskom jeziku. Jezička izvrsnost pisca romana nije iznenađujuća, ona je osigurana piščevim formalnim obrazovanjem i pozivom (završio je studij jezika i ima dugogodišnje iskustvo predavanja bosanskog jezika), posvjedočena njegovim leksikografskim radom te, posebno i naglašeno, pjesničkim ostvarenjima.

Misaona dubina

Pored naglašenog lirizma u književnom iskazu i jezičke izvrsnosti, Ljevakovićev roman u sebi impregnira i piščeve mudre kaže, mudroslovlje, što mu priskrbuje dozu misaone dubine ili aromu filozofičnosti. Evo nekolicine primjera za to: “Koliko god se sjećamo života iza sebe i više od toga je u našem zaboravu” (15); “Priča ugnjiježđena u slovo ili pod slovo je uspomenjena i nema joj zaborava sve dok se o njoj pomen – slovo slovi” (16); “Život može biti vrelo radosti, pa i onda kada se iz nekog njegova izvora pomutnja popije, samo ako se s Uzvišenim dijeli” (38); “Neuporedivo je lakše naučiti i znati mnogo o davnim događajima iz povijesti, o onome šta u zemljopisu piše, ili o nekoj drugoj nauci, nego li znati dovoljno o svojim komšijama, prijateljima, svojoj ženi i djeci i o samom sebi, sve radi ostvarivanja dobrih uzajamnih odnosa” (39); “Mi možemo razumijevati jedan drugoga, ali svako od nas može da protumači samo sebe samog” (40); “Ali iskušnja i pobožnost idu zajedno, nose se uzajamno i savlađuju” (70).

Pregršt je ovakvih primjera autorove izvorne misaonosti. Otuda za pažanje profesora Kasima Prohića (u. 1984) da “izvornu misaonost i filozofsku dubinu otkrivamo u literarnom tkanju bez filozofske pretencioznosti, a ne u misaonim ‘sistemima’ akademske provenijencije” (*Otvorena značenja*, Zoro, Zagreb-Sarajevo, 158), nailazi svoju uvjerljivu potvrdu u romanu *Blago blagoslova*, kao i ona poznata i eksplicitna Kamijeva (u. 1960) misao da je roman zapravo filozofija u obliku književnog djela.

Semantička otvorenost

Na temelju svega navedenog, možemo kazati da roman *Blago blagoslova* ima svoju nesumnjivu književnu vrijednost u tematskom, stilskom, emocionalnom i dokumentarnom smislu. Na ravni semantike, poput svakog djela umjetničke vrijednosti, on nije svediv samo na jedno značenje i tumačenje. “Univerzum knjige djeluje kao otvoreni svijet”, kaže Umberto Eko (u. 2016) u svojoj knjizi *O književnosti* (Beograd, 2002, 10). Drugim riječima, svako istinsko umjetničko djelo, a to ovaj roman jeste, trajno je otvoreno za interpretacije.

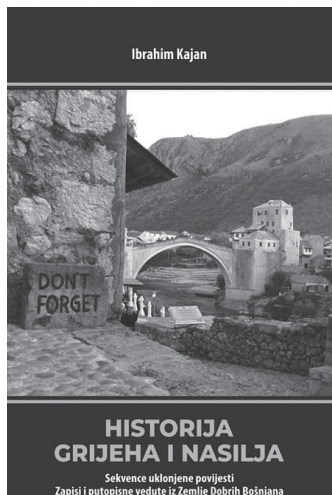
Kompoziciona struktura romana je složena zato što uključuje više elemenata (kako nam to uostalom i autor spominje u svom Predgovoru): a) historiju i historijske fakte na temelju kojih autor razrađuje svoje književne motive (odnos fikcije i faksije uvijek je interesantan i intrigantan u tom smislu); b) rodoslovlje mahale Zlatića, odnosno Ljevakovića (često je književnoumjetničko djelo način da se kaže nešto o sebi i svojim); c) romansiranu biografiju (Kemal Ljevaković u *Blagu blagoslova* kazuje i o samome sebi); i d) psihologiju (promišljanje likova o sebi i svijetu ovome i onome).

Iako je *Blago blagoslova* roman o jednoj mahali, o jednoj široj porodici i njezinoj sudbini “u dva vremena”, on je istovremeno i roman koji pripovijeda o univerzalnim vrijednostima u svim vremenima: vjeri, vjernosti, poštenju, ljubavi, požrtvovanosti, istrajnosti..., ali i njihovim suprotnostima.

Bereket dove

Posebno, pak, *Blago blagoslova* jeste roman o Sudbini i njezinoj nikada raskrivenoj i dokućivoj tajni, a kojoj poseban smisao daje *blagoslov*, tj. dova i njezin bereket. I zato je ovo roman o bereketu jedne dove. Zapravo, ovim tek otvaram razgovor o ovom romanu, tj. o onom njegovom aspektu o kojem se možda i očekuje da nešto više kažem. Naime, ovo djelo na poseban način govori o dovi (*du'ā*; u bosanskom: dova), koja nije samo puko ili mehaničko izgovaranje *molbe* ili *molitve* uzvišenom Allahu, već reflektira ili odražava posebnu vezu čovjeka vjernika sa Stvoriteljem. A čovjekovo zazivanje i moljenje Njega, uzvišenoga Boga, da mu podari i dā ono najbolje što želi – nije bez odaziva i odgovora. *I rekao je Gospodar vaš: 'Zovite Me, Ja ću vam se odazvati!'* (Kur'an, el-Mu'min, 60). To pokazuje i ovaj roman koji nas, istovremeno, podsjeća na čudesnu snagu dove, jer samo ona, kako se veli se u jednom hadisu Muhammeda, a.s., "mijenja [Allahovo] određenje".

Almir Fatić

Historija u ogledalu

Dr. Ibrahim Kajan, *Historija grijeha i nasilja – sekvence uklonjene povijesti, Zapis i putopisne vedute iz zemlje Dobrih Bošnjana*, IC Štamparija Mostar, 2019.

Svaki prostor ima svoju historiju, ali svaka historija nema i vlastiti prostor. Kada je riječ o prostorima koji

su integrirani i omeđeni granicama historijskog, političkog i kulturnog entiteta nama poznatog kao Bosna i Hercegovina, govorimo o prošlosti koja je u ideološkim borbama za njezinu interpretaciju osporavana u svom višestoljetnom habitusu i falsificirana kao neotuđivi dio nacionalnih historija njoj susjednih zemalja. Rukopis Ibrahima Kajana, naslovljen u skladu s tim i takvim fenomenom, predstavlja studioznu i analitičnu, u četiri tematska poglavlja koncipiranu raspravu koja osvjetljava i ingeniozno elaborira fakte iz bosanskohercegovačke prošlosti.

Ona počinje u srednjem vijeku, sa sjetnim vremenima Kulinove banske i Tvrtkove kraljevske Bosne, intrigantnim životnim pričama bana Stjepana II Kotromanića, dvaju bosanskih kraljica, Katarine i njezinog zagonetnog testameta, Jelene Grube i, na koncu, pretposljednog bosanskog kralja, Tomaša. Iz onovremene Bosne, koja je u jeku krstaških vojevanja pokrenutih prema Istoku egzistirala kao posljednji slobodan otok u moru mračnoga i hermetički zapečaćenog evropskog srednjovjekovlja, poglavljem simboličnog naslova "Prelijevanje" autor čitaoca uvodi u novo doba njene historije koje počinje u osvit velikih osmanskih osvajanja iz druge polovine 16. stoljeća. U vremenskom rasponu dužem od četiri i pol stoljeća, koliko je obuhvaćeno u ovom poglavlju, dato je hronološki uredno i istraživački minuciozno tumačenje zbivanja, pojava i kontroverznih uloga stranih aktera u uzurpaciji i prisvajanju kulturne prošlosti Bosne i Hercegovine. Pažnju će, bez sumnje, zaokupiti malo poznate činjenice o biskupu Josipu Juraju Štrossmayeru i misiji "pljačke bosanskog nacionalnog blaga", putem koje su iz Bosne put Zagreba odnesene starine neslućenih vrijednosti. Ibrahim Kajan ispisuje biografiju podneblja u kojem se dodiruju njegova dva lica: lice civilizacije i barbarstva, u čijoj je hiljadugodišnjoj historijskoj ravni bilo moguće 1463. godine obznaničiti akt, *Abdnamu*, primjer međureligijske

tolerancije kakav evropski svijet do tada nije upamtio, ali i osvjedočiti se o strahote i užase vandalskog divljanja vojske princa Eugena Savojskog po Bosni 1697. godine.

Traganje za smislom historije, dijalektike njenih odnosa i procesa, konačno i čovjekom u njoj, za autora je u isto vrijeme i njegovo "prokletstvo" i njegova privilegija. Prokletstvo utoliko što ga u njenom tumačenju neizbježno vodi do istine o dramatičnom suočavanju moći mitologije i nemoći razuma, ali i privilegija jer, unoseći u interpretaciju pouke iz savremenih zbivanja biva kritičkim sudionikom prošlosti tražeći u njoj izvorišta nesreća što su zadesile vijek u kojemu i sam živi. Historija "grijeha i nasilja" historija je postanka i izgradnje multilateralnog bića Bosne i Hercegovine, njezinog duha, iskustava harmonije i jedinstva različitosti iz koje su se povremeno, potpomognuti spoljnim uticajima onih kojima je idiličnost takvog društva bila prepreka gorućim nacionalizmima, rađali raskoli i antagonizmi duboko paradoksalne prirode.

Pronalazimo ih u mislima i djelu Franje Račkog i njegovom patentiranom "prirodnom pravu" na Bosnu i Hercegovinu, čiji recidivi još i danas, napominje autor na kraju bilješke o istom, imaju "svoje političke pristalice"; zatim onom strašnom pokolju, slučaju bestijalno ubijenih Bošnjaka u Šehovićima potkraj 1924. godine, čija je najveća krivica bila činjenica što su se živci u svojim vjekovnim ognjištima odazivali na muslimanska imena; primjerima pokrštavanja bošnjačke djece pod "nadzorom" komunističkog režima, progonima, fiktivnim i politiziranim sudskim procesima i likvidacijama lažno inkriminiranih Mladih Muslimana u vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata, te po istom obrascu ponovljenom katoličkom prozelizizmu provođenom od strane tzv. "Hrvatske Republike Herceg-Bosne". Nasuprot ovim nečovječnim, u političkom životu i nauci prešućivanim zlodjelima, autor je predočio *Rezoluciju* kojom su 1942. godine

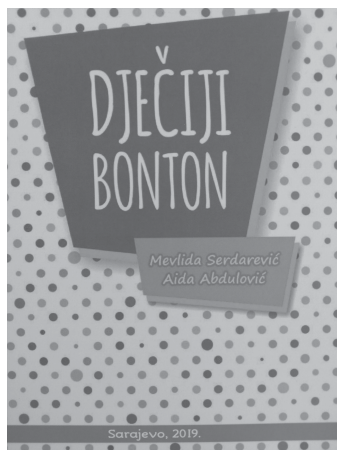
najugledniji Bošnjaci grada Mostara izrazili otvoren protest protiv ustaških zločina činjenih nad nehrvatskim stanovništvom. Taj moralni refleks vremena, u kojem su opravdavani makijavelističkom mišlju da zacrtani cilj opravdava svako sredstvo, zatirani tragovi kulturnog, duhovnog i biološkog postojanja ljudi, za autora je dokaz i poruka o neupitnoj upućenosti čovjeka na čovjeka, a nikako, i nikad, isključivo njihovih političkih ili etničkih identiteta.

Pristupom u kojem je teško razlučiti granicu između književne i historiografske naracije autor je, što je i razumljivo, među koricama svoje knjige tri poglavlja u cjelini posvetio svome rodnom Mostaru, te Blagaju i Hercegovini uopće. Kroz putopisne vedute provodi nas prošlošću blagajske tekije Sari Saltuka na izvorištu Bune, humske prijestolnice nad njome, djetinjstvima i sudbinama potomaka iz vladarske porodice Kosača – Katarine i Stjepana, brojnim spomenicima orijentalne arhitekture osmansko-goda: čuvenoga Staroga mosta u Mostaru, sultan Sulejmanovoj džamiji i Velagićevini u Blagaju, te pripovijestima iz života znamenitih ličnosti Ali-Fehmi ef. Džabića, Mujage Komadine, Alekse Šantića, Lazara Drljače, Huseina Čišića i drugih čija su imena trajno obilježila prošlost Mostara i Hercegovine uopće. Time je, konačno, zatvoren ciklus kojim je autor u maniru vrsnog umjetnika u portret svoga zavijača utisnuo i posljednji trag boje iz palete svojih dubokih promišljanja, rasuđivanja i sjećanja.

Rukopis Ibrahima Kajana značajan je iz više razloga. Prije svega, radi se od djelu u kojem se ogleda autorov interdisciplinarni pristup proučavanju historije i njoj pripadajuće kulture iz kojeg je, u što će se čitalac moći uvjeriti, kao rezultat nastala temeljita i objektivna valorizacija iste. Ova se obimna knjiga, prema tome, može smatrati ozbiljnom i relevantnom historijskom i politološko-sociološkom monografijom. Imajući sve spomenuto u vidu,

s pravom možemo reći kako je pred nama djelo koje je u ime svih nas na najbolji način izreklo neizrecive istine o svim ljepotama, tragedijama i žrtvama naše historije.

Alen Zečević

Dječiji bonton

Mevlida Serdarević, Aida Abdulović.
Dječiji bonton, Sarajevo, 2019.

Nedavno je u Sarajevu objavljen naš prvi bonton za osnovce, *Dječiji bonton*, koji sadrži univerzalna pravila lijepog ponašanja s kojim bi se sva djeca trebala upoznati i u skladu sa navedenim pravilima ponašati. Bonton je knjiga koja sadrži pravila o lijepom i primjerenom ponašanju kako u kući tako i na javnim mjestima, jer "svaki narod ili svaka grupa ljudi, živjeli oni u gradu ili selu, ima svoj određeni način ponašanja, svoju vlastitu kulturu, na koju jeste i treba biti ponosan. Međutim, bez obzira na razlike koje su bogatstvo naše planete, postoje određeni načini ponašanja koji su inverzibilni, jedinstveni za sve ljude, bez obzira na rasu, vjeru, jezik, obrazovanje, pa čak i bez obzira na specifičnosti pojedinih kultura" ističe u uvodu Mevlida Serdarević.

Prvi *Dječiji bonton* za osnovce objavljen je u izdanju Asocijacija za intelektualne aktivnosti i spašavanje naslijeđa u Bosni i Hercegovini, a promoviran 18. aprila u Osnovnoj školi "Vladislav Skarić" u Sarajevu. *Dječiji bonton* je napisan u formi

malo opširnije slikovnice pa se nadamo da će doći u ruke svakog našeg djeteta. Svako pravilo o lijepom ponašanju prate i veoma zanimljivi crteži pa je ovaj Bonton, nadati se je, veoma primamljiv uzrastu osnovaca, jer su sadržaji prilagođeni njihovim, zbog savremene informatičke tehnologije, "novim navikama" da prihvataju samo kratke informacije i šarene sličice, jer je pripremljen na samo 40 stranica. Povod za pisanje jedne ovakve knjige bila su zapažanja aktivista Asocijacija za intelektualne aktivnosti i spašavanje naslijeđa u Bosni i Hercegovini, nevladine organizacije, kako ponašanja naše djece nisu u skladu sa opštim pravilima lijepog ponašanja.

U Sarajevu je 1992. godine osnovana nevladina organizacija Asocijacija za intelektualne aktivnosti i spašavanje naslijeđa u Bosni i Hercegovini (AIASN). Aktivisti AIASN-a su se od 1999. godine posebno angažovali u radu sa djecom. Nastojali su im približiti bogatstva naših muzeja, umjetničkih galerija, pozorišta i drugih institucija iz oblasti kulture. Željeli su upoznati djecu sa kulturnim nasljeđem i kulturom našeg grada, a zavisno od uzrasta djece i sa načinima rada stručnjaka u tim institucijama. Radeći na ovim poslovima aktivisti su zapazili da, na žalost, neka sarajevska djeca (sa djecom iz ostalih gradova nisu radili) nisu dovoljno upoznata sa kulturom lijepog ponašanja u ovakvim institucijama: nisu pratili s koje strane se obilazi postavka izložbe, neki su šuškali papirima za vrijeme predstava, neki su, dok pedagog ili kustos nešto izlaže i objašnjava, pričali na mobitele, slali poruke... Zapažene su i brojne psovke, svađe i gurkavanja pa im je to bio povod da angažuju stručne osobe koje bi napisale bonton samo za djecu i koji bi bio primjeren njihovom interesu. Taj su zadatak veoma uspješno obavile dvije autorice: Mevlida Serdarević i Aida Abazović. Autorice su pravila o lijepom ponašanju djece podijelile u šest poglavlja koja se sastoje od nekoliko kratkih cjelina:

1. Ponašanje u kući: Ustajanje, Pozdrav, Higijena, Doručak i užina, Ručak, Odjeća, Izlazak iz kuće, Pomoć u kući: nepoznati na vratima, rukovanje kućanskim aparatima, čuvanje mlađeg brata ili sestre.
2. Kultura ishrane: Hrana, Hljeb ili kruh, Piće, Raznolikost hrane i ishrane, Za stolom.
3. Svakodnevne aktivnosti: Dogovoreno vrijeme, Proslava rođendana, Poklon, Prijem poklona.
4. Iskrenost: Oslovljavanje, razgovor i izražavanje svog stava, Molba i zahvala, Čarobne riječi, Neprilične i nepristojne riječi, Razlike među nama, Igre, Odnos prema životinjama.
5. Ponašanje u školi: Dolazak u razred na vrijeme, Pozdrav, Odnos prema drugima, Druženje, Knjige, teke i pribor, Vannastavne aktivnosti, Dnevnik ponašanja u školi.
6. Ponašanje na javnom mjestu: Pozdrav, Na ulici, Kretanje

ulicom, Bacanje smeća i odlaganje otpada, Grafiti, U tramvaju, autobusu i drugim vozilima javnog prevoza, U kulturnim i javnim ustanovama: muzej, pozorište, kino, Na utakmici.

Svaka cjelina sadrži osnovni, kraći tekst i istaknute glavne napomene pod naslovom *Zapamti!* te prigodne ilustracije, sve u različitim bojama. Na svakoj stranici su navedene narodne izreke/poslovice koje se odnose na temu koja se tu opisuje. Naprimjer, poslovice za teme: *Ustajanje*: "Ko rano rani dvije sreće grabi", *Higijena*: "Nisi se umio/la kako treba, pljuvat će te sunce!" itd. Nakon svakog poglavlja navedena su pitanja za razgovor s roditeljima, nastavnikom, starateljem ili samo kao teme koje bi trebalo pismeno ili usmeno obrazložiti.

Prva autorica, Mevlida Serdarević, dipl. pravnik je čitateljstvu u Bosni i Hercegovini i regiji poznata po autorskim djelima koja se bave prvenstveno kulturno-historijskim nasljeđem. Radni vijek je provela na

radnom mjestu stručnog saradnika u Zavodu za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Bosne i Hercegovina i direktora Muzeja Sarajevo. Autorica je više izdanja iz oblasti zaštite naslijeđa, historije bošnjačkih porodica, te kulture ponašanja. U koautorstvu sa dr. Ajnijom Omanići 2009. godine napisala je veoma zapaženu knjigu *Bošnjačka kultura ponašanja*.

Druga autorica Aida Abdulović mr. sci. - socijalne inkluzije u obrazovanju, rođena 1970. godine ima veliko iskustvo u radu sa osnovcima. Trenutno je zaposlena kao profesor razredne nastave u JU OŠ "Vladislav Skarić" u Sarajevu. Autorica je više članaka u stručnim časopisima i realizatorica različitih projekata u oblasti odgoja i obrazovanja.

Projekat pisanja bontona za djecu realizovan je u saradnji AIASN-a i JU OŠ "Vladislav Skarić", a knjiga je dizajnirana i štampana u izdavačkoj kući Art 7.

Mina Kujović